

Yayın Tarihi: 21.10.2025 - Yazar: Ferdi Asım Hellaç

Limited Şirketlerde Kriz Yönetimi: Ortaklar Arası Uyuşmazlıkların Hukuki Analizi ve Arabuluculuk Düğümü

1. Giriş

Limited şirketler (Ltd. Şti.), Türk Ticaret Kanunu(TTK) sistematigi içinde sermaye ve şahıs şirketi unsurlarını birleştiren *kendine özgü* yapısıyla öne çıkar. Ancak bu özgün yapı, ortaklar arasındaki güven ilişkisinin zedelenmesiyle birlikte derin krizlere gebe dir. Şirketin yönetimi, kâr dağıtımı, rekabet yasağına uyum veya ortaklık payının devri gibi temel konularda yaşanan fikir ayrılıkları, basit bir anlaşmazlıktan çıkıp şirketin faaliyetlerini felç eden bir hukuki soruna dönüşebilir.

Bu makale, işte bu kritik noktada devreye giren TTK hükümlerini incelemekte, uyuşmazlıkların çözüm mekanizmalarını derinlemesine analiz etmekte ve uygulamada sıkça tartışılan **zorunlu ticari arabuluculuk** şartının bu tür davalar üzerindeki etkisini Yargıtay içtihatları ışığında aydınlatmaktadır.

2. Ortaklık İlişisini Tehdit Eden Temel Hukuki İhlaller ve Çözüm Mekanizmaları

Ortaklar arası uyuşmazlıklar çoğu zaman, ortakların TTK ve şirket sözleşmesiyle güvence altına alınmış haklarının ihlali zemininde yükselir. Her limited şirket ortağı, mali haklarının yanı sıra, şirketin geleceği hakkında bilgi alma, denetim yapma ve Genel Kurul'da oy kullanma gibi vazgeçilmez haklara sahiptir. Bu hakların diğer ortaklarca **sistemik olarak engellenmesi** ya da ortaklardan birinin TTK md. 626'da düzenlenen **rekabet yasağını** ihlal etmesi, hukuki ihtilafa sebebiyet verir. Uyuşmazlığın şiddeti arttıkça, çözüm yolları da şirketin devamlılığını korumaktan, en nihayetinde şirketin sonlandırılmasına kadar uzanan bir yelpazede çeşitlenir.

Uyuşmazlıkların şirket içinde çözülmemesi halinde, TTK iki ana hukuki mekanizmayı devreye sokar:

2.1. Ortaklıktan Çıkarma ve Çıkma Davaları

Bu davalar, doğrudan ortaklık sıfatını hedef alır. **Ortaklıktan çıkarma (ihraç) davası (TTK md. 640/3)**, şirketin veya diğer ortakların, sorun çıkaran ortağın *dürüstlük kuralı çerçevesinde şirkette kalmasına katlanmanın imkânsız* hale geldiği durumlarda başvurduğu bir yöntemdir. Öte yandan, **ortaklıktan çıkma davası (TTK md. 638/2)** ise ortağın bizzat kendisinin, **haklı sebeplere dayanarak ayrılma** ve **çıkma payının gerçek değerini** tahsil etme talebidir. Bu mekanizmalar, hukuken *inşai* (kurucu) niteliktedir; yani mahkemenin kararı, yeni bir hukuki durum yaratır ve ortaklık ilişkisini sona erdirir.

2.2. Haklı Sebep ile Şirketin Feshi

Şirket içi krizin çözümsüzlüğe ulaştığı ve şirketin amacına ulaşmasının fiilen imkânsız hale geldiği durumlarda, **haklı sebeple şirketin feshi davası (TTK md. 531)** son çare olarak devreye girer. Bu davanın yıkıcı etkisini dengelemek için, mahkemenin önemli bir yetkisi bulunur: Mahkeme, fesih kararı vermek yerine, davayı açan ortağın payını **gerçek değeri üzerinden ödeyerek devrine** karar verebilir. Bu, hukuki ihtilafı çözerken şirketin ekonomik varlığını korumayı amaçlayan akılcı bir çözümdür. Tüm bu davalarda görevli ve yetkili mahkeme, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki **Asliye Ticaret Mahkemesi'**dir.

3. Arabuluculuk Muamması: Statü Davaları Zorunlu Arabuluculuğa Tabi mi?

Ticari davaların büyük çoğunluğunda zorunlu arabuluculuk bir dava şartı olsa da, ortaklık uyuşmazlıkları hukuki niteliği nedeniyle karmaşık bir durum yaratır. TTK md. 5/A, yalnızca **konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat** taleplerinin arabuluculuğa tabi olduğunu belirtir.

Tartışmanın odağı, **Ortaklıktan Çıkma** davası açılırken, bu davanın doğal sonucu olan "**çıkma payının tahsili**" talebinin de aynı dava dilekçesinde birleştirilmesi durumudur. **Alacak talebi zorunlu arabuluculuğa tabi iken, ana talep diğer ifadeyle ortaklık statüsünün sonlandırılması arabuluculuğa tabi değildir.** Şirket içi uyuşmazlıkların çözümünde öncelikle esas sözleşme hükümleri ve sonrasında TTK hükümleri uygulanır. TTK, ortaklık ilişkisini sonlandıran haklı sebeple çıkma/çıkarılma (TTK m. 638) ve fesih (TTK m. 636) gibi konuları mahkemeye bırakmıştır. Ancak bu, tarafların mahkeme yoluna gitmeden önce (ihtiyari olarak) arabuluculukla uzlaşmasını yasaklamaz. Arabuluculuk, tarafların önceden hazırladığı bir Ortaklar Sözleşmesi'ne veya Esas Sözleşme'ye (TTK'ya aykırı olmamak şartıyla) koydukları bir Arabuluculuk Şartı dayanağıyla da yürütülebilir.

Yargıtay, bu tür davalar arasında **organik bir hukuki bağlantı** bulunduğunu tespit ederek, Anayasal yargılanma hakkını esas alır. Statü davasının bir alacak davasına feda edilemeyeceği ilkesinden hareketle: **Ortaklıktan çıkma ve buna bağlı çıkma payının ödenmesi talepleri aynı davada birleştirildiğinde, davanın bütün olarak zorunlu arabuluculuk şartına tabi olmaksızın doğrudan Asliye Ticaret Mahkemesi'nde görülmesi gerektiğine** hükmetmiştir. Bu karar, ortaklık statüsünün korunmasının, basit bir alacak davası mantığından üstün tutulduğunu gösteren önemli bir yargısal güvencedir. (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin yerleşik içtihadı (E. 2020/7524, K. 2022/2040))

4. Sonuç

Limited şirketlerde ortaya çıkan yönetsel anlaşmazlıklar ve ortaklar arası uyuşmazlıklar, şirketlerin ticari hayatında kaçınılmaz bir risk unsurudur. Her ne kadar Türk Ticaret Kanunu (TTK), bu tür krizler için fesih, ortaklıktan çıkma veya çıkarılma, genel kurul kararlarının iptali gibi çeşitli **yargısal çözüm yolları** öngörse de, bu davaların doğası gereği uzun sürmesi, yüksek hukuki maliyetler getirmesi ve ortaklar arasındaki ilişkileri kalıcı olarak zedelemesi, şirketin istikrarı ve devamlılığı açısından ciddi riskler oluşturur. Bu nedenle, yargı kararlarının kesinliğine rağmen, sorunun ortaya çıktıktan sonra çözülmeye çalışılması genellikle yıpratıcıdır.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden olan **arabuluculuk**, özellikle **para alacağı içeren müdür sorumluluğu davalarında zorunlu** iken, **ortaklık statüsüne ilişkin (fesih, çıkma gibi) davalarda zorunlu değildir**. Ancak bu tür statü davalarında bile, tarafların iradesiyle başvuru **ihtiyari arabuluculuk**, mahkeme süreçlerine kıyasla daha hızlı, gizli ve esnek çözümler sunabilir. Buna rağmen, uyuşmazlıkların kökten çözümü ve tekrarının önlenmesi için en etkili yol, sorunu henüz ortaya çıkmadan önlemektir.

Şirketin geleceğini güvence altına almanın **en kritik ve etkili yolu**, ortaklar arası ilişkileri düzenleyen **Ortaklık Sözleşmesi'nin (veya Ortaklar Sözleşmesi'nin)** ileride çıkabilecek krizleri öngörerek sağlam bir hukuki zemine oturtulmasıdır. Bu sözleşme, potansiyel uyuşmazlıkların çözümünü garanti altına alacak mekanizmaları içermelidir. Bu mekanizmaların başında; hangi durumların haklı sebeple **ortaklıktan çıkma veya çıkarma** sebebi sayılacağı, ayrılan ortağın payının değerinin hesaplanmasında kullanılacak **objektif formüllerin** (değerleme ihtilaflarını önlemek için) ve yargı yoluna alternatif olarak **tahkim şartının** net bir şekilde belirlenmesi gelir.

Limited Şirket ortaklarının ticari hedeflerine ulaşmasında ve şirketin devamlılığını korumasında, uyuşmazlık çıktığında dava açmaktan ziyade, en başta profesyonel hukuki danışmanlık olarak **sağlam bir Ortaklık Sözleşmesi oluşturulması**, potansiyel krizleri önleyen, zaman ve maliyet tasarrufu sağlayan **en değerli ve etkili güvenceyi** sunar. Bu, uyuşmazlıkları yargıya taşımadan, şirket içinde ve hızlı bir şekilde çözümlenmenin en etkin yoludur.

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

YASAL UYARI : İnternet sitemizde yer alan yazıların tüm hakları saklıdır. Ancak yazar ve site kaynağının aktif linkine yer verilerek alıntı yapılabilir. YAZILAR AYNEN YAYIMLANAMAZ. Aksi yönde eylemler hakkında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki tazminat ve ceza hükümlerinin uygulanması için hukuki süreçler başlatılacaktır.

Kaynak : <https://hellac.com/blogdetay/limited-sirketlerde-kriz-yonetimi-ortaklar-arasi-uyusmazliklarin-hukuki-analizi-ve-arabuluculuk-dugumu>

Erişim Tarihi : 14.03.2026